

ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ
О
СВІТА

БЧ 056711
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ
О
СВІТА
ПЕРША КНИЖКА ЗАМОЖИ

2018

О. В. Вашуленко

**ЗБІРНИК
ПІДСУМКОВИХ
КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ**

4

ДПА

Усі ДПА лише на erudyt.net

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ

Пропоновані контрольні роботи призначені для підготовки учнів до підсумкової перевірки навчальних досягнень та проведення підсумкової атестації учнів з літературного читання. Вони можуть слугувати орієнтиром для самостійного складання підсумкових контрольних робіт учителем відповідно до навчальної програми.

Підсумкова атестація з літературного читання проводиться з метою перевірки рівня сформованості в учнів умінь самостійно усвідомлювати зміст незнайомого тексту, застосовуючи знання, уміння, навички, способи діяльності, якими вони оволоділи протягом навчання.

Зміст робіт розроблено відповідно до вимог навчальної програми для 1–4 класів (Наказ Міністерства освіти і науки України від 05.08.2016 № 948 «Про затвердження змін до навчальних програм для 1–4-х класів загальноосвітніх навчальних закладів») та відповідно до внесених змін до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 19.08.2016 № 1009.

Формою проведення підсумкової атестації є підсумкова контрольна робота, яка складається з незнайомого тексту для самостійного читання та завдань різного рівня складності, різноманітних за типами, серед яких: тестові завдання закритого типу, що передбачають вибір однієї правильної відповіді з трьох запропонованих варіантів; відкриті завдання, які передбачають написання короткої письмової відповіді; завдання на встановлення відповідності чи правильної послідовності; творчі завдання, що передбачають написання зв'язного висловлювання.

У посібнику вміщено 8 контрольних робіт (контрольні роботи 1–4 містять по 8 і 5–8 — по 12 завдань) у 2-х рівноцінних варіантах кожна. З них учитель може вибрати найоптимальніші для учнів свого класу.

У контрольних роботах з літературного читання використано тексти різних жанрів, з якими учні ознайомилися під час навчання.

Оцінювання

За правильне виконання завдань, які передбачають вибір однієї правильної відповіді з кількох запропонованих варіантів, виставляється по 1 балу.

Завдання з короткою письмовою відповіддю, завдання на встановлення відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності оцінюються в межах 2-х балів кожне:

- 2 бали — завдання виконано правильно, дано повну ґрунтовну відповідь, правильно встановлено послідовність чи відповідність, план повністю відповідає тексту;
- 1 бал — завдання виконано частково, допущено неточності, відповідь не обґрунтовано. Якщо завдання складається з двох частин, то виставляється по 1 балу за правильно виконану кожен частину завдання;
- 0 балів — учень виконав завдання неправильно чи не розпочав його виконання.

Завдання, які потребують розгорнутої відповіді, оцінюються в межах 3-х балів. Ураховується зміст; логічність і послідовність викладу; висловлення (обґрунтування) власної думки, використання засобів художньої виразності у висловлюванні.

Бали за виконану роботу виставляються без урахування помилок за грамотність.

Таблиця оцінювання підсумкових контрольних робіт 1–4

№	Види завдань	Кількість завдань	Кількість балів за 1 завдання	Загальна кількість балів
1	Тестові завдання закритого типу з вибором однієї правильної відповіді	5	1	5
2	Тестові завдання відкритого типу з короткою відповіддю; завдання на встановлення відповідності; завдання на встановлення правильної послідовності	2	2	4
3	Тестове завдання відкритого типу з розгорнутою відповіддю	1	3	3
	Разом	8		12

Таблиця оцінювання підсумкових контрольних робіт 5–7

№	Види завдань	Кількість завдань	Кількість балів за 1 завдання	Загальна кількість балів
1	Тестові завдання закритого типу з вибором однієї правильної відповіді	6	1	6
2	Тестові завдання відкритого типу з короткою відповіддю; завдання на встановлення відповідності; завдання на встановлення правильної послідовності	5	2	10
3	Тестове завдання відкритого типу з розгорнутою відповіддю	1	3	3
	Разом	12		19

Бали за кожне завдання додаються, і загальна їх кількість переводиться в оцінку за поданою таблицею.

Таблиця переведення тестового балу в оцінку

Оцінка	«1»	«2»	«3»	«4»	«5»	«6»	«7»	«8»	«9»	«10»	«11»	«12»
Тестовий бал	1	2	3–4	5–6	7–8	9–10	11–12	13–14	15–16	17	18	19

Час на виконання роботи можна розподілити так: 5 хв — інструктаж, 40 хв — самостійна робота учнів.

Усі ДПА лише на erudyt.net

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ УЧНЯ (УЧЕНИЦІ)

1. Контрольна робота складається з тексту і завдань. Щоб виконати завдання, спочатку уважно прочитай текст.

2. Перед виконанням кожного завдання уважно його прочитай. Якщо якийсь завдання тобі незрозуміле, пропусти його і розпочинай наступне. Якщо залишиться час, то ти зможеш повернутися до цього завдання пізніше і спробуєш виконати його ще раз.

3. У завданнях, які містять варіанти відповідей, вибери з них правильну й обведи букву, яка стоїть біля цієї відповіді. *Наприклад:*

Як називається перший місяць осені?

А вересень

Б жовтень

В листопад

4. Усі інші завдання виконуй так, як зазначено в їх формулюванні.

5. Якщо ти вважаєш, що неправильно виконав (виконала) завдання, — акуратно закресли свій запис і познач або запиши правильну, на твою думку, відповідь.

6. Після виконання роботи уважно перевір її.

Бажаємо тобі успіхів!

КОНТРОЛЬНА РОБОТА 1

Варіант 1

Прочитай уважно текст.

Василь Чухліб

ДИКІ КАЧЕНЯТА

Любить Тетянка плавати з татом на човні, коли Десна розливається. Бо завжди вони на щось натрапляють.

Ось і зараз — пливли мимо старої верби, і враз над ними щось як фуркне.

— Еге, це ж ми качку сполохали, — сказав тато. — Та он і дупло у вербі. Там вона, мабуть, каченят висиджує.

Тато підчалив до верби, звівся у човні, заглянув у дупло.

— Так і є. П'ятеро яєць у гнізді.

— І я хочу подивитися! — забажала Тетянка.

Тато підняв її на руках, і вона також заглянула в дупло.

— Еге ж, п'ятеро. Трішки зелененькі.

— А тепер поїхали звідсіля хутчіш, доню, — взявся тато за весла. — Бо качка може злякатися нас і тоді покине гніздо.

Вони попливли далі.

— А чи скоро каченята вилупляться? А де вони житимуть, у дуплі? — допитувалась Тетянка.

— У качки-кріжня¹ каченята наприкінці квітня з'являються. Отож уже скоро. Спочатку вони плаватимуть разом з матір'ю, а потім навчатися літати, — розказував тато.

— А як же вони до води доберуться зі своєї верби, такі маленькі? — замислилася Тетянка.

— Мабуть, на парашутиках, — пожартував тато.

Минуло кілька днів. І знову плив їхній човен між вербами.

¹ Качка-кріжень — велика дика качка.

Коли підпливали до старої верби, почули кахкання дикої качки. Тато завернув човна за кущ лози.

— Подивимось, що сталося.

Качка кружляла довкола верби і кахкала, задерши дзьоба.

— Може, хто гніздо її зруйнував? — стривожився тато. І тут Тетянка закричала:

— Ой тату, дивися: парашутики летять!

І справді, з верби летіли парашутики чи жовті кульбабки. Шубовснули у воду і... запищали. Та це ж каченята!

— От і приводнилися! — засміявся тато. А Тетянка заплескала в долоні.

Качка радісно кахкала, повертала голову то до одного, то до другого каченяти.

Каченята кульбабками плавали довкола матері. А вона про щось порозмовляла з ними й тихенько попливла до ближнього очерету. А каченята за нею — рівненьким шнурочком.

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

А авторська казка

Б народна казка

В оповідання

2. Від чийого імені ведеться розповідь у творі?

А від імені автора твору

Б від імені тата

В від імені Тетянки

3. Де качка звила гніздечко?

А біля старої верби

Б біля берега в очереті

В у дуплі старої верби

4. Що побачив Тетянчин тато у дуплі?

- А** п'ятеро каченят у гнізді
- Б** п'ятеро яєць у гнізді
- В** качку з каченятами

5. Визнач основну думку твору.

- А** Качка — дбайлива мати.
- Б** Дбайливе ставлення до природи.
- В** Кожна пташка має своє гніздо.

6. Яка пора року описується в оповіданні? Доведи свою думку словами з тексту.

7. Віднови послідовність пунктів плану відповідно до змісту твору. Простав цифри в порожні клітинки.

- Дупло у старій вербі.
- Любить Тетянка плавати з татом на човні.
- Минуло кілька днів...
- Парашутики летять!
- Тато швидко відплив від верби.

8. Чи можна тата і Тетянку назвати друзями природи? Доведи свою думку.

Прочитай уважно текст.

Микола Магера

ОН ЯК БУВАЄ

Андрійко дуже зрадів, коли над вікном, що виходило на балкон, ластівки облюбували собі куточок під дахом. Він не раз спостерігав, як пташки у дзьобах звідкілясь носили болото, соломинки і, немов справжні муляри, будували собі овальне гніздечко.

Щоранку хлопчик прокидався від голосного ластів'ячого щебету. Вибігав на балкон і радісно вітався:

— Доброго ранку, ластівочки!

І пташки ніби розуміли його мову, бо ще голосніше співали.

Одного разу, коли мама господарювала на кухні, а батько пішов до магазину, Андрійко вийшов на балкон. Здивувався, що вже не чути пташок. Потім пригадав, як кілька днів тому тато казав, що скоро в гнізді будуть маленькі ластів'ята. Почав допитуватися в нього, чи можна буде їх побачити, і тато запевнив, що пташенята самі виглядатимуть з гнізда. Тепер же треба менше бувати на балконі, щоб не лякати їхніх батьків.

«А що, коли я зазирну у гніздо? Це ж зовсім невисоко. І якраз птахів немає, мабуть, полетіли кудись. Що там у гнізді? Може, вивелися маленькі ластів'ята?» — подумав Андрійко.

Він швиденько виніс стілець, став на нього і рукою торкнувся гнізда. Аж раптом звідти з відчайдушним криком вилетіла ластівка. Хлопчик з переляку ледве не впав зі стільця. Десь узялася ще одна птаха — і закричали, затужили вони на весь білий світ. Андрійкові злізти б зі стільця, піти геть, однак цікавість перемогла, як це часто

з ним бувало. Він став навшипиньки, дотягнувся до гнізда і хотів засунути в отвір пальці. Та ластів'яча хатина раптом відірвалася від стіни і впала.

Хлопчик кинувся до понівеченого гнізда і злякано закричав:

— Ой мамочко, таточку, рятуйте-е-е!

На крик прибігла з кухні мама, з'явився задиханий тато. Обоє осудливо дивилися на Андрійка, а той плакав гіркими сльозами над побитими пташиними яєчками.

Чи не вперше його ніхто не втішав.

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

- А оповідання
- Б народна казка
- В авторська казка

2. Від чийого імені ведеться розповідь у творі?

- А від імені Андрійка
- Б від імені автора твору
- В від імені мами

3. Де ластівки звили гніздечко?

- А над вікном, що виходило на балкон
- Б над вікном у кухні
- В над вікном магазину

4. Що зробив хлопчик ластівкам?

- А допоміг збудувати їм гніздечко
- Б прогнав їх із гніздечка
- В зруйнував їхнє гніздечко

5. Яке прислів'я виражає основну думку твору?

- А Горобець — молодець, а ластівка краща.
- Б Нічого не руйнуй і братів менших шануй.
- В Одна ластівка весни не принесе.

6. Які слова дібрав автор, щоб передати горе птахів? Запиши.

7. Віднови послідовність пунктів плану відповідно до змісту твору. Простав цифри в порожні клітинки.

- Скоро в гнізді будуть маленькі ластів'ята.
- Андрійкова цікавість перемогла.
- Гіркі сльози хлопчика.
- Андрійко дуже зрадив ластівкам.

8. Випиши з твору слова, у яких виявляється ставлення батьків до вчинку Андрійка.

Чи шкода тобі Андрійка? Чому?

КОНТРОЛЬНА РОБОТА 2

Варіант 1

Прочитай уважно текст.

За Анатолієм Григоруком

ЧОГО В ДІДА МОРОЗА БОРОДА ІЗ КУДЕЛЬКИ¹

Під самісінький Новий рік у будинку Діда Мороза об'явилися миші.

— От лихо! — занепокоївся Дід Мороз. — Це ж вони до крихточки з'їдять наготовлені для дітей гостинці!

Узяв Дід Мороз мішок із подарунками і, охкаючи від натуги та крекчучи, примостив його на футлярі великого, мало не під стелю, годинника.

Цілу ніч годинник сердито ворухив стрілками, махав погрозливо маятником: «Тік-так! Тік-так! Бом-бом-бом! Хто підступиться до мене, той поплатиться хвостом. Бом!» — басовито застерігав він.

Дуже кортіло мишам поласувати новорічними гостинцями. Та хіба зважишся підійти до такого грізного й недремного сторожа! От вони спересердя й заходились робити кáпості. Спершу відгризли від Дідової шапки пухнасту китичку. Потім проточили на п'яті лівого валянка дірку. А далі... далі вилізли до Діда Мороза на ліжко, де він солодко спав, і до останньої волосини обчухрали бороду.

Прокинувся рано-вранці Дід Мороз, позіхнув, хотів звичкою погладити бороду. Аж замість неї — колюча, як голки в їжака, щетина.

Метнувся Дід Мороз до телефону.

— Ало, ало! Поліція! — загукав у трубку. — Негайно вишліть слідчого! Та з собакою-нишпоркою! Бо в мене борода пропала. А без бороди як на люди поткнутися! Як новорічні подарунки рознести?!

Наїхала до Діда Мороза сила-силенна поліцейських. І в кожного на повідку вчений пес, що по слідах усяких лихо-

¹ Куделя — прядиво або вовна.

дійників знаходить. Та хіба тут вчені пси потрібні! Тут би спритного до мишей котиська! Але на службі в поліції котів не тримають, щоб вони службових собак не дражнили.

Почухали поліцейські потилиці, склали протокол. А тоді найстарший званням з них і каже:

— Ви, громадянине Дід Мороз, не хвилюйтеся. Надішлемо до вас шевця, кравця та аптекаря — вони усьому й зарадять. Кравець китичку до шапки пришиє. Швець валянка залатає. А аптекарі останнім часом таку мікстуру винайшли, що від неї найпишніша борода замить нова виросте.

Невдовзі прибігли до Діда Мороза швець та кравець і справді своє діло якнайкраще залагодили. А от з аптекарем негаразд вийшло. Аптекарь захворів. Тому мусив сидіти вдома і, без упину чхаючи, парити в гарячій воді з гірчицею ноги.

Довелось Дідові Морозові брати бороду напрокат у гримерній майстерні дитячого театру.

Отож, як завітає він до вас на ялинку з гостинцями, пригляньтеся до нього пильніше й самі переконаєтесь, що його пишна біла борода не справжня, а із звичайнісінької кудельки.

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

А оповідання

Б легенда

В казка

2. Що сталося під самісінький Новий рік у будинку Діда Мороза?

А поламався годинник

Б з'явилися миші

В зник мішок з подарунками

Усі ДПА лише на erudyt.net

3. Від кого Дід Мороз заховав мішок з подарунками?

- А** від кравця
- Б** від шевця
- В** від мишей

4. Де Дід Мороз заховав подарунки?

- А** під своїм ліжком
- Б** у гримерній майстерні дитячого театру
- В** на футлярі великого годинника

5. Кого автор називає грізним і недремним сторожем?

- А** поліцейського
- Б** собаку-нишпорку
- В** годинник

6. Підкресли в тексті три речення.

1. У якому є порівняння.
2. У якому розповідається про те, чому аптекар не зміг допомогти Діду Морозу.
3. У якому розповідається про те, де Дід Мороз узяв бороду.

7. Запиши, яку шкоду зробили миші.

Чому миші заходилися робити шкоду?

8. Склади і запиши план до прочитаного твору.

Усі ДПА лише на erudyt.net

Прочитай уважно текст.

Анна Рибалка

ДИВОВИЖНИЙ СНІГОПАД

На самому вершечку стрімкої гори, зарослої лісом, стоїть хатинка. І живе там велика родина вітрів. Найстарший у ній — Північний Вітер, дідусь із довгою сивою бородою. Одягнений Північний Вітер у теплий кожух, озутий у високі чоботи, що голосно риплять при ході: «Рип-рип! Рип-рип!» У дідуся декілька дорослих синів і доньок та двоє пустотливих онуків — близнята Вітерці.

Коли надходить зима, Північний Вітер щоранку приносить у подвір'я величезні мішки, набиті снігом, кладе їх на сани і, вйокнувши на пару своїх летючих коней, зринає у повітря. Він кружляє над лісами, степами, морями, містами та селами і щедро сипле згори, зі своїх мішків, густий білий сніг.

Не байдикують й інші вітри з великої родини. Лише близнята Вітерці здебільшого сидять вдома.

Якось узимку вони бавились на подвір'ї. Нікого з дорослих не було — усі вітри розлетілися у справах. Лише дідові сани з мішком, наповненим снігом, стояли посеред двору.

— Шкода, що дідусь сіятиме довкола сніг лише завтра! — сказав один із Вітерців, зиркнувши на сани. — От якби сьогодні, ми б у сніжки погралися!

Чекати Вітерці, як і всі діти, не любили. Тож розв'язали дідусів мішок, відсипали звідтіля трохи снігу і до самого вечора досхочу бавилися. А зранку визирнули на подвір'я і вжахнулися: мішок, який вони вчора розв'язали і забули зав'язати, був порожнім. Увесь сніг із нього висипався і лежав тепер великими кучугурами.

— Ой лишечко! — скрикнув один із братів. — Дідусь же казав, що сьогодні має бути снігопад над містом. То

він мав поїхати до міста з цим мішком. А тепер у ньому зовсім немає снігу... І ми його не позбираємо самі...

— Я придумав! — озвався інший Вітерець. — Нанесемо з комори різних смаколиків, наскладаємо у мішок. Дідусь не зазиратиме всередину, він його просто візьме і висипле над містом!

Вітерці заходилися наповнювати дідів мішок.

А згодом на подвір'я, порипуючи чобітьми, прийшов Північний Вітер, усівся на санях, вйокнув коней і помчав... Він летів швидко, не спиняючись, і коли опинився над великим містом, розв'язав мішок.

Що тут зчинилося! На міську бруківку замість білих холодних сніжинок посипалися цукерки, печиво, родзинки та інші солодощі, які зберігалися у коморі вітрів... Навіть яблука пострибали по землі, ніби маленькі м'ячі.

Спершу люди у місті страшенно здивувалися такому незвичному снігопаду. А потім заходилися збирати щедрі подарунки.

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

- А оповідання
- Б народна казка
- В авторська казка

2. Де живе велика родина вітрів?

- А у заростях лісу
- Б на вершечку гори
- В біля Північного моря

3. Що робить взимку Північний вітер?

- А доглядає летючих коней
- Б одягає теплий кожух і високі чоботи
- В сипле з гори густий білий сніг

4. Для чого близнята Вітерці розв'язали дідусів мішок зі снігом?

- А** хотіли погратися в сніжки
- Б** хотіли влаштувати снігопад над містом
- В** хотіли покататися на санях

5. Чому зранку мішок виявився порожнім?

- А** тому, що Північний вітер витрусив сніг над містом
- Б** тому, що Вітерці забули зав'язати мішок і сніг висипався
- В** тому, що Вітерці не встигли наповнити мішок снігом

6. Підкресли в тексті три речення.

1. У якому є порівняння.
2. У якому розповідається про те, з кого складається родина Північного вітру.
3. У якому розповідається про те, хто найстарший у родині вітрів.

7. Чому автор назвав свій твір «Дивовижний снігопад»?

8. Склади і запиши план до прочитаного твору.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА 3

Варіант 1

Прочитай уважно текст.

За Віктором Приходьком

КВАКША ГРОЗУ НАКРИЧАЛА

От і осінь уже чаклує в лісі. Відгуло, віддзвеніло лагідне літо. Тихо над річкою Тясмин, сумно. Раніш, було, аж у вухах лящало від пташиного щебетання, а зараз лише коли-не-коли промайне якась зграйка, неголосно між собою перегукуючись, і знову тиша... Хіба що ворона зовсім несподівано над вухом каркне. Та так голосно, що у бідних пічкурів¹ аж душа в п'яти тікає. Або сорока помітить мене з вудочкою, вмоститься недалечко й починає свої лісові новини переказувати. А коли стомиться й виговориться, шукає іншого слухача.

А мені так не хочеться самому zostаватися. Тільки вудочка та я, і побалакати ні з ким.

І раптом над самісіньким вухом як залунає: крак-крак-крак... Хто це? Звідки? Голос долинав з молодого осокура, під яким я вмостився. Дивно, що це за птаха так виспіває? Скільки тут рибалю, ніколи не чув нічого подібного. А над головою знову: крак-крак-крак...

Підійшов я ближче, усі гілляки ретельно обдивився. Ніякої пташки й близько немає. Може, непомітно полетіла? Стою, прислухаюся, приглядаюся до кожної гілочки.

І тут зненацька замість пташки світло-зелену жабку угледів. Притислася вона жовтавим животиком до гладенького стовбура осокура, зачепилася за нього лапками... Ніби приклеїлася. Не відірвеш.

Та це ж квакша. Жабка така, яка лиш уночі полює. А вдень перечікує, у густому листі від сонця ховається.

¹ Пічку́р — невелика срібляста риба.

Сидить собі отак у холодочку і ні-ні, та й подасть голос. Хто не знає, нізащо не здогадається, що то жабка співає.

Я б цілий день ту квакшу слухав, та щось риба клювати перестала. І на обрії, бачу, хмари з'явилися.

Ого, та чи не гроза насувається? Заходився я вудочки змотувати, а квакша все голосніше, все настирливіше кричить.

Що це з нею? Налякав хто?

Вирішив я подивитися на неї і не впізнав. Сиділа жабка на тому ж місці, так само приклеївшись до стовбура, але як вона змінилася! Спинка зробилася темно-зеленою. Навіть коричнювато-зеленою. Якби не бачив її раніше, нізащо б не повірив у це перетілення.

Але згодом збагнув, що «перекрашувалася» жабка не даремно. І кричала не просто так. Це вона грозу передчувала. Навіть приказка така у народі є: «Квакне квакша на сукі — дощ застука по даху».

І справді. Після обіду розхвилювалися дерева, заgrimів грім і на землю, на луки, як горох, посипався град.

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

А оповідання

Б легенда

В казка

2. Коли відбувалися події, описані у творі?

А навесні

Б влітку

В восени

3. Хто така квакша?

А риба

Б жабка

В пташка

4. Хто переказував оповідачеві лісові новини?

- А** ворона
- Б** сорока
- В** квакша

5. Визнач основну думку твору.

- А** Осінь уже чаклує в лісі.
- Б** Птахи відлетіли в теплі краї.
- В** Уміння тварин передбачати погоду.

6. На якому дереві оповідач побачив квакшу? Запиши.

Підкресли в тексті речення, яке підтверджує твою відповідь.

7. Знайди і випиши з твору, як жабка змінювала колір.

Чому квакша змінила забарвлення? Запиши.

8. Поміркуй і запиши, як ти розумієш народну приказку «Квакне квакша на суку, — дощ застука по даху».

Прочитай уважно текст.

За Віктором Приходьком

ПІДЗЕМНИЙ МЕШКАНЕЦЬ

На узліссі чорніють купки землі. Деякі зовсім свіжі, їх насипав кріт: зайву землю з потайних ходів повигортав.

Майже все своє життя він проводить під землею, шукає черв'яків, личинок різних комах, а на поверхню виходить рідко. У лісі, на луках мені частенько траплялися такі купки, однак самого господаря зустрічати не доводилося. Мабуть, і цього разу, якби не було зі мною Миколи Лукича, я не побачив би підземного звірка.

Ми зупинилися на узліссі. Микола Лукич прихилився до скривленого стовбура вільхи, я примостився поряд. Галявина перед нами як на долоні, а нас не одразу помітиш.

— Зачекаємо трохи, Звірок повинен вилізти, свіжим повітрям подихати. Ось-ось дощі осінні підуть, тоді він і носа на галявину не вистромить.

Тільки лісник замовк, просто перед нами раптом заворушилася земля. Спершу з'явилася мордочка з маленьким хоботком. Потім кріт виставив напоказ передні короткі лапки з довгими кігтями і нарешті виліз сам. Підправив вхід до нірки, відгорнув землю, постояв, принюхався, обтрусив свою чорно-буру шубку.

Звірок видався мені дуже неповоротким. «Мабуть, він тільки повзати може», — подумав я. Але раптом кріт почав бігати по галявині. Він вовтузився в опалому листі, ховався в залишений після сінокосу оберемок сіна. Далі, прихопивши кілька листочків, поліз у нору.

Кріт ще довго без відпочинку збирав на галявині листя, носив до нори сухі стебла трави.

Повертаючись із лісу додому, Микола Лукич спочатку мовчав, а потім заговорив:

— Ти, мабуть, помітив: кріт брав не все, що йому під лапи потрапляло. На галявину вітер наніс листя різних дерев — він у нору носив тільки дубове. В оберемку сіна звіркові найбільше сподобалися стебла материнки та конюшини. Ці трави приємно пахнуть і так само, як листя дуба, довше зберігаються, менше вбирають вологи, ніж інші лісові рослини. Для підземелля кращої підстилки не знайдеш. Бачив, скільки сухого листя й трави наносив? Спальню свою утеплює. Отже, зима прийде малосніжна, холодна. А пізня осінь буде дощовою. Запитаєш, звідки такі прогнози? Пояснення просте. Раніше кріт жив на тому боці галявини. Там низина, їжі для нього більше, але коли випаде багато дощів — усе затопить вода. Тому він і перебрався на нові квартири, тут невелике підвищення і вода норі не загрожує. От вам і кріт! Живе під землею, а все знає.

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

- А легенда
- Б оповідання
- В казка

2. Коли відбувалися події, описані у творі?

- А навесні
- Б влітку
- В восени

3. Чим живиться кріт?

- А сухим листям дерев
- Б черв'ячками, личинками різних комах
- В стеблами конюшини і материнки

4. Чому кріт у нору носив тільки дубове листя?

- А** листя дуба приємно пахне
- Б** іншого не було на галявині
- В** листя дуба довше зберігається, менше вбирає вологи

5. Визнач основну думку твору.

- А** Уміння тварин передбачати погоду.
- Б** Турботи лісника восени.
- В** Прогулянка в осінньому лісі.

6. Поєднай вислів і його тлумачення.

і носа не вистромить	●	●	займався справами, які потребують багато праці й клопоту
як на долоні	●	●	не виходить, не показується
він вовтузився	●	●	дуже добре видно

7. Випиши з твору слова, які можна використати для опису зовнішнього вигляду крота.

8. Поміркуй і запиши, чому кріт перебрався на інший бік галявини.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА 4

Варіант 1

Прочитай уважно текст.

За Оксаною Радушинською

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ

Сьогодні Славка Хоробрика запросили на день народження. Сусідській дівчинці Маринці виповнилось десять років, і батьки дозволили їй запросити додому кількох однокласників і друзів-сусідів. У визначений час Славко «озброївся» букетом, який мама допомогла йому зібрати, і здоровою книгою «Енциклопедія для дівчаток» — усе це дісталось Маринці як подарунок. Дітей зібралось багатько. Усі веселилися, куштували різні смаколики, запивали солодощі соком, грали у всілякі рухливі ігри, випускали в небо повітряні кульки, а потім — почалися танці!

Коли діти вже добряче настрибалися під музику, геть потопилися і просто-таки попадали з ніг, Маринин однокласник Дмитро напустив на себе таємничого вигляду й дістав із кишені кілька довгастих барвистих паличок, схожих на олівці із «хвостиками».

— То що, годі дитячих веселоців? Може, постріляємо? — поважно запитав він.

— Чим? Оцим? — глузливо захмикали хлопці. — Олівці не стріляють!

— А це не олівці, — гордовито заперечив Дмитро.

— Що ж це годі по-твоєму? — усі зацікавилися.

— Це — петарди! — проголосив власник «олівців».

— Ой! Мене сваритимуть!.. — наполохалася маленька господиня дому Марина, бо не раз чула, як голосно вони вибухають — аж мимоволі здригаєшся.

— Не сваритимуть. Ми тільки разок стрельнемо. А потім скажемо, що нічого такого не було! — розкрив свій план спритник.

Усі ДПА лише на erudyt.net

— Погоджуйся, Маринко! Це ж так весело! — взялися вмовляти дівчинку гості.

— Я не знаю... — геть розгубилася Марина.

— Нізащо не погоджуйся! — впевнено втрутився у розмову Славко Хоробрик. — Ти ж добре знаєш, як це небезпечно!

— Що тут небезпечного? — набундючився Дмитрик, мов індик. — Бабахнемо разок — і все!

— Не все, — заперечив Славко. — Ти знаєш, що після такого «бабаху» рука може залишитися без пальців?

— Ой! — Марина від страху аж очі заплющила.

— Зі мною такого не станеться, — пирхнув Дмитрик. Але бажання «бабахнути» у нього, вочевидь, поменшало.

— А якщо станеться? — не відступав Славко. — Уявляєш: ти не зможеш тримати ні ручки, ні ложки, ні шапки... А то й не тільки ти, а ще хтось, у кого петарда випадково поцілить...

Діти затихли. Кожен уявив цю страшну картину. Ой!.. Це ж справді небезпечно!

— Ну їх, ці петарди, — буркнув Дмитрик. — Обійдемося без них...

— Ура! — загукали діти. — Тоді танцюймо далі!

Аж ось до кімнати увійшла Маринина мама з величезним шоколадним тортом...

Виконай завдання.

1. Від чийого імені ведеться розповідь у творі?

А від імені автора твору

Б від імені Марини

В від імені Славка

2. Що Славко подарував Марині на день народження?

А різні смаколики і петарди

Б повітряні кульки і кольорові олівці

В букет і книжку «Енциклопедія дл

3. Чому іменинниця почала хвилюватися?

- А** тому, що мама довго не приносила торт
- Б** тому, що Дмитро хотів запалити петарди
- В** тому, що діти потомилися і просто-таки попадали з ніг

4. Визнач основну думку твору.

- А** У гостях потрібно поводитися чемно.
- Б** Не можна спізнюватися на день народження.
- В** Ніколи не можна наражати себе на небезпеку

5. Як називається невеликий за розміром розповідний художній твір, здебільшого про одну чи кілька подій у житті людей, тварин, які відбуваються протягом нетривалого часу?

- А** оповідання
- Б** легенда
- В** казка

6. Підкресли в тексті два речення.

1. У якому є порівняння.
2. У якому розповідається про те, скільки років виповнилося Марині.

7. Запиши, хто з дійових осіб сказав ці слова: «Нізащо не погоджуйся!.. Ти ж добре знаєш, як це небезпечно!»

З якою метою герой твору сказав ці слова?

8. Який висновок ти зробив (зробила) для себе, прочитавши твір Оксани Радушинської «День народження». Запиши його.

Прочитай уважно текст.

За Оксаною Радущинською

ПЕРШИЙ СНІГ

Цієї ночі нарешті випав сніг! Усе довкола стало біло-святковим, наче в казці. Іти таким ранком до школи — саме задоволення!

Ой, а це що таке? Ідучи до школи, діти вже зробили на своєму шляху справжнісіньку ковзанку. Розганяєшся і... гайда з горбочка! Ну як тут втриматися і не з'їхати хоч би один-єдиний раз? Отож дітлахи, одне за одним, знову та знову розганялися і... шу-ух! Щохвилини підходили нові школярки, які мали б поспішати на уроки, але, побачивши ковзанку, вмить забували про школу. Ніхто навіть не звернув уваги, що ковзанка вже зробилася така довга, що майже дісталася до бордюру, за яким проїжджа частина дороги. Діти здійсняли радісний галас, реготали, коли хтось неповороткий гепався. А зовсім поряд небезпечно шумувала траса.

Славко Хоробрик і собі з розбігу весело скочив на ковзанку. Але одразу ж з'їхав убік, як тільки зрозумів, чим може обернутися ця зимова розвага.

— Давай ще раз! — підбадьорили його діти.

— Ні. Не буду і вам не раджу, — серйозно відповів хлопчик.

— Чого це? — здивувалися діти.

— Погляньте, дорога зовсім близько, — сказав Славко.

— То й що? Машини на дорозі, а ми — на узбіччі. Ніякої безпеки немає.

— Ще й яка безпека! — твердо стояв на своєму хлопчик. — Ковзанка дісталася вже мало не до дороги. А раптом хтось перечепиться об бордюр і полетить на дорогу, прямісінько під колеса машин?

— Хіба водій тоді не загальмує? — запитала дівчинка в жовтій шапочці. — Адже він бачить, що ми тут бавимося.

— Водій, може, й побачить, але зупинитися не зможе, — пояснив Славко.

— Чому? — дівчинка аж зблідла від переляку.

Усі діти, які дотепер пустували і реготали, враз при тихли й уважно почали слухати хлопчика.

— Бо слизько. А машина по дорозі мчить на швидкості. Коли водій гальмує, машина не може відразу зупинитися, — пояснював Славко.

— Так це ж небезпечно! — зрозуміла враз дівчинка.

— І нерозумно, — додав Славко. — Кому кортить потрапити під колеса машини і, замість бавитися у сніжки, пролежати місяць чи два у лікарні?

— Нікому, — запевнили діти.

— Тоді — гайда на уроки! На шкільному подвір'ї влаштуємо змагання у сніжки! — запропонував Славко.

На великій перерві шкільне подвір'я перетворилося на справжнє сніжне побоїще! Щоправда, ніхто нікого не бив і не ображав, а всі на всіх кидали снігом — легким і пухнастим. Навіть пані директорка школи вийшла і сама стала грати в сніжки зі своїми розумними і обачними учнями.

Виконай завдання.

1. Від чийого імені ведеться розповідь у творі?

- А від імені Славка
- Б від імені директорки школи
- В від імені автора твору

2. Коли випав сніг?

- А на великій перерві
- Б зранку
- В вночі

Усі ДПА лише на erudyt.net

3. Чому школярики не поспішали на уроки?

А тому, що милувалися красою зимової природи

Б тому, що хотіли покататися на ковзанці

В тому, що хотіли бавитися у сніжки

4. Визнач основну думку твору.

А Не можна спізнюватися на уроки.

Б Через зимові розваги можна захворіти.

В Ніяка розвага не варта того, щоб ризикувати життям.

5. Як називається народний або літературний (авторський) твір про вигадані, часто фантастичні події?

А оповідання

Б казка

В байка

6. Запиши, хто з дійових осіб сказав ці слова: «Ні. Не буду і вам не раджу».

З якою метою герой твору сказав ці слова?

7. Чому автор називає героїв твору розумними і обачними учнями?

8. Який висновок ти зробив (зробила) для себе, прочитавши твір Оксани Радущинської «Перший сніг». Запиши його.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА 5

Варіант 1

Прочитай уважно текст.

За Володимиром Титаренком

СОЙЧИНІ ЖОЛУДІ

Осінній ліс завжди повитий ледь примітною легкою зажурую. Він мовчазний, трохи розчарований несподіваною тишею, холодними туманами, дрібними набридливими дощами.

У лісі тиша. Тільки й чути, як поволі падає з дерев пожовкле, багряне листя. Падає й падає, і здається, що в повітрі літають казкові жовтогарячі жар-птиці. Шурхіт листя наганяє сон. І ліс, здається, поволі засинає, огорнутий білим туманом. Та ні, він не спить, не сплять і його непосидючі мешканці. Досить знайти затишне місце, причаїтися там і хоча б годину поспостерігати за навколишнім життям.

Ось росте невисока яблуня-дичка. На землі серед опалого листя видніються зелені терпкі яблучка, біля яких вовтузиться їжак.

На розлогій сосні я побачив білку. Вона сторожко озирала галявину, потім збігає на землю, прудко біжить по траві й зупиняється біля гриба-боровика. Схопила його білочка, понесла на високу ялину, настромила на гострий сучок і знову заходила озирати галявину.

Посеред галявини росте дуб-велетень. Падають і падають з його густої крони золоті блискітки — дозрілі жолуді. Їх так багато, що трава під дубом нагадує золотавий килим. До дуба підлетіла чимала пташка. Придивився пильніше — сойка. Вона накинулася на жолуді. Набрала у дзьоб, змахнула крильми, полетіла до старої ялини. Підозріло обдивилася навкруг, певно, пересвідчувалася,

Усі ДПА лише на erudyt.net

чи ніхто не стежить за нею, не придивляється, де вона ховає на зиму свої жолуді. І швидко висипала здобич у невеличке дупло.

Сойка швидко збирає жолуді, та бере не всі підряд, а найбільші, дозрілі. Знову набрала жолудів, і так, що навіть дзьоба не може гаразд стулити. Злетіла й подалася на цей раз до розлогого явора. Сіла, покрутила голівкою, роздивляючись, і почала ніжками розчищати місце між кореневищами. Ще раз оглянулась і висипала туди свої жолуді. Прикрила листям і знову полетіла до дуба. Отак без спочинку трудилася, збираючи жолуді й розносячи їх по схованках.

Сойка найбільше вразила мене своєю непосидючістю. Отак цілими днями пташка збирає жолуді та складає їх у свої потаємні комори-схованки. Не всі знайде взимку, бо чимало їх замете снігом, замурує кригою. Та що більше схованок, то більше їжі матиме сойка на зиму.

Ну, а ті жолуді, що сойка не знайде під снігом і кригою, теж не пропадуть. Настане весна, розтане сніг, і жолуді проростуть. Мине час, і виростуть з них гарні й ставні дуби.

Отак сойка і садить дуби в своєму лісі.

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

- А авторська казка
- Б легенда
- В оповідання

2. У якому розділі книжки можна помістити прочитаний твір?

- А «Веселі пригоди»
- Б «Дивосвіт природи»
- В «З любов'ю до рідної землі»

3. Яку причетність до подій у творі має його автор?

- А** він особисто все бачив
- Б** він чув розповідь від друзів
- В** він прочитав про ці події

4. Де і коли відбуваються події, про які розповідає автор?

- А** у лісі навесні
- Б** у лісі взимку
- В** у лісі восени

5. Що автор називає золотими блискітками?

- А** листя
- Б** яблука
- В** жолуді

6. Визнач основну думку твору.

- А** Казкова краса осіннього лісу.
- Б** Працьовита й старанна пташка.
- В** Тварини готуються до зими.

7. Підкресли в тексті речення, у якому розповідається про те, чим вразила сойка автора.

8. Закінчи речення словами з тексту.

На розлогій сосні я побачив _____.

Схопила білочка гриба і понесла на високу _____.

Посеред галявини росте _____.

9. Прочитай речення і запиши, що автор описав такими словами.

Він мовчазний, трохи розчарований несподіваною тишею, холодними туманами, дрібними набридливими дощами.

У повітрі літають казкові жовтогарячі жар-птиці.

10. Віднови послідовність пунктів плану відповідно до змісту твору. Простав цифри в порожні клітинки.

- Будь непомітним — і побачиш мешканців лісу.
- Золотий килим під дубом.
- Зажурився осінній ліс.
- Сойка збирає жолуді і складає у схованки.
- Настане весна — і жолуді проростуть.
- Їжачок і білочка готують запаси на зиму.

11. Постав і запиши два запитання за змістом твору.

1. _____

2. _____

12. Добери і запиши свій заголовок до прочитаного твору.

Запиши, чому ти обрав (обрала) саме таку назву твору.

Прочитай уважно текст.

За Степаном Мацюцьким

СОЙЧИН ГАЙ

Люблю пізно восени блукати лісом. Густий туман обволікає похнюплені і мовчазні дерева, листя з яких давно облетіло. Тільки де-не-де вітер закручує на тонкій павутині поруділий листочок.

У таку пору дерева плачуть. На кожному гілочку туман чіпляє крапельку води. Поступово краплина важчає і вже не в силі втриматися на гілці — кап! Повільний дощ шумить у лісі. Кап, кап!

Шурхотить, ворухиться опале листя під ногами, розмотує стежка свій пуховий клубок.

Здається, ніщо не тривожить лісової задуми. Але варто зупинитися, прислухатися, придивитися — і стане ясно, що ліс живе своїм життям.

Щось зашаруділо в кущах: може, миша пробігла або заець сполохано кинувся в гущавину. Перелітають з дерева на дерево синиці. На високій груші примостилася сойка. Посиділа хвилину, причепурилася, а потім заспівала. Зовсім як іволга. Сойка, мабуть, улітку підслухала, як співає «лісова флейта», і тепер старанно повторює мелодію, яку чула. Пташка не помічає мене і співає-заливається.

Сойка, мабуть, пролітала і над осіннім полем, де орали трактори, бо посвист іволги раптом змінився гуркотінням двигуна: др-р-р! Др-р-р!

Але досить репетицій! Пора і за роботу братися. Осінній день — як заячий хвіст, а справ он скільки. Зима — не рідна тітка. Як дошкулить морозами та завірюхами, не знатимеш, куди діватися.

Перш за все треба заpastися їжею. Жолуді — улюблені сойчині ласощі. Треба їх якомога більше назбирати.

Усі ДПА лише на erudyt.net

Сойка злітає на вкриту рудим листям землю під дубом, нишпорить у листі, вибирає найбільший жолудь, бере його в дзьоб і, озирнувшись на всі боки, летить у гущавину, щоб там його заховати.

Роблю кілька кроків, розминаю застряклі ноги. Потім ховаюся за кущ глоду: сойка повинна знов повернутися сюди. Аж ось чути її різкий крик: чже-е-е! Прилетіла таки. Знову схопила жолудь, але подалася зовсім в інший бік. Там теж влаштує собі комірчину. Так триватиме доти, поки сойці не набридне «працювати», і вона полетить шукати іншого заняття.

Шкода мені працюючої пташки. Усі її старання марні. Сойка робить сотні схованок у лісі, але швидко забуває про них і взимку рідко живиться своїми припасами.

Та то не велика біда. Сойка знайде інший корм, яким переживе зиму. А коли зійде сніг, жолуді, що їх посадила сойка, пустять корінці, викинуть по чотири несміливих листочки, потягнуться вгору крихітними дубками.

І люди будуть вдячні галасливій пташці. Сотні дубків виростуть далеко від батьківського дуба. Справжній гай зашумить під весняним небом. Гай, посаджений сойкою.

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

- А легенда
- Б оповідання
- В авторська казка

2. У якому розділі книжки можна помістити прочитаний твір?

- А «З любов'ю до рідної землі»
- Б «Сторінки з книги Природи»
- В «Людина починається з добра»

3. Яку причетність до подій у творі має його автор?

- А він особисто все бачив
- Б він прочитав про ці події
- В він чув розповідь від друзів

4. Де і коли відбуваються події, про які розповідає автор?

- А у лісі взимку
- Б у лісі восени
- В на полі восени

5. Яку пташку автор твору називає «лісовою флейтою»?

- А іволгу
- Б сойку
- В синичку

6. Визнач основну думку твору.

- А Скромна краса пізньої осені.
- Б Тварини готуються до зими.
- В Працьовита й старанна пташка.

7. Підкресли в тексті речення, у якому розповідається про те, що є улюбленими ласощами сойки.

8. Закінчи речення словами з тексту.

На кожну гілочку туман чіпляє крапельку _____.

Перелітають з дерева на дерево _____.

На високій груші примостилася _____.

9. Поясни значення вислову «Осінній день — як заячий хвіст, а справ он скільки».

10. Віднови послідовність пунктів плану відповідно до змісту твору. Простав цифри в порожні клітинки.

- Ліс живе своїм життям.
- Співає-заливається сойка.
- Прогулянка в осінньому лісі.
- Дубовий гай зашумить під весняним небом.
- Приготування запасів на зиму.

11. Постав і запиши два запитання за змістом твору.

1. _____
2. _____

12. Добери і запиши свій заголовок до прочитаного твору.

Запиши, чому ти обрав (обрала) саме таку назву твору.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА 6

Варіант 1

Прочитай уважно текст.

З народного

ЯК ВИНИКЛИ КАРПАТИ

Колись на нашій землі була величезна рівнина, кінця-краю якій не було видно, укрита шовковими травами, вічнозеленими смереками та ялинами, могутніми буками і яворами. Долиною текли потічки та річки, багаті на форель та іншу рибу.

Володарем долини був велетень Силун. Коли він ішов, від його кроків здригалася земля. Мав Силун безліч усякої худоби.

Жив він у палаці: з білого мармуру, з високими шпилями, які сягали самих хмар. А в помешканні — добра всякого!

На широкій долині слуги обробляли землю, вирощували хліб, за худобою доглядали, птицю годували. Люди від зорі до зорі трудилися і не сміли покидати маєток Силуна, мусили працювати на нього довіку.

Служив тут один хлопець, якого звали Карпо. Як і всі, косив траву, орав, сів пшеницю та жито, збирав хліб. Не тільки за себе працював, а й іншим допомагав. Любили його всі за чесність, працювитість, справедливість.

Коли Карпові виповнилося двадцять літ, вирішив додому повертатися. Був певен, що за добру працю пан йому заплатить. Каже він до Силуна:

— Служив я вам довго й чесно, та маю додому повертатися. Платню за службу хочу попросити.

Силун спочатку подумав, що слуга жартує, бо досі ніхто не наважувався на таке. Але Карпо не відступав:

— Прошу заплатити за мою роботу.

— Нікуди не підеш! — розізлився пан.

Усі ДПА лише на erudyt.net

— Піду, пане, — наполягав Карпо. — Лише прошу мені заплатити.

Це вже була нечувана зухв́алість¹, якої пан простити не міг.

— Туди, під землю підеш! — сердився він, приступаючи до парубка.

Та хлопець не відступив ані на крок.

— За мою роботу, пане, доведеться платити, — ще раз повторив, ніби й не чув панської погрози.

Це ще гірше розізлило Силуна. Схопив він Карпа своїми дужими руками, підняв і вдарив ним об землю. Ударив так, що аж яма зробилася.

Але слuzі нічого не сталося, звівся на ноги і відчув у собі непереможну силу. Схопив Карпо Силуна, вдарив ним об землю, ще раз і ще раз. Не витримала матінка-земля тих ударів, розколоса. І опинився Силун у підземній печері. Даремно він намагався вибратися на поверхню: земля зімкнулася, і не можна було знайти жодної щілинки. Тоді вдався Силун до своєї сили. Ударив ногою об земну кору — вона вигнулася та не відкрилася, ударив другою — вигнулася ще більше. Спробував головою пробивати, плечима витиснути — марно, кулаками гатив — теж не допомогло. Але від його ударів на землі прерівній виникли гори. І чим дужче бив Силун-велетень, тим вищі гори здіймалися навколо. А найдужче бив там, де Гуцúльщина, і там з'явилися найвищі гори.

Уранці, коли прокинулись слуги і побачили, що сталося, дуже здивувалися. Навколо — гори! Стали радитися: як далі жити. Вирішили в цьому краї залишитися. А гори на честь Карпа назвали Карпати.

¹ Зухв́алість — неповага, нахабство.

Зухв́алий — який виражає неповагу; дуже грубий, нахабний.

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

- А легенда
- Б оповідання
- В байка

2. Про що розповідається у творі?

- А про велетня Силуна
- Б про боротьбу Карпа із Силуном
- В про виникнення Карпатських гір

3. Хто є головним героєм твору?

- А велетень Силун
- Б хлопець Карпо
- В слуги Силуна

4. Хто був володарем величезної рівнини?

- А люди
- Б Карпо
- В Силун

5. Яке речення з твору підтверджує те, що Силун був велетнем?

- А Мав Силун безліч усякої худоби.
- Б Від його кроку земля здригалася.
- В Жив він у палаці з високими шпилями, які сягали самих хмар.

6. Що означає вислів «працювати довіку»?

- А усе життя
- Б і вдень, і вночі
- В до пізнього часу

7. Що вирішив зробити Карпо, коли йому виповнилося двадцять років? Запиши.

Усі ДПА лише на erudyt.net

8. Запиши два прикметники, якими можна описати характер Силуна. Обґрунтуй свою відповідь.

9. Якими словами в творі автор характеризує Карпа? Запиши.

10. Коли Карпо попросив у Силуна платню за роботу, той сприйняв цей вчинок як зухвалість. Чи згодний (згодна) ти з Силуном? Обґрунтуй свою відповідь.

11. Постав і запиши два запитання за змістом твору.

1. _____

2. _____

12. Запиши план до прочитаного твору.

Прочитай уважно текст.

За Василем Лисенком

ЛЮБАВА

Наділила Любаву доля хістом¹ великим, уміла дівчина лікувати людей. Скаже слово — і затягуються страшні рани, і сліпі стають зрячими, поранені набираються сили. Лікувала Любава козаків, що свою землю рідну боронили.

Дивуються вороги — що за чудо діється? Учора вбили козака, кинули серед поля, а сьогодні він знову на коні в бій іде ще з більшою силою. Вирішили вони дізнатися про це диво дивне.

Почали нішпорити вороги по базарах, випитували людей — нічого не дізнались. Про Любаву ніхто не розповів. Оберігали люди таємницю.

Тоді вирішили вони схитрити. Ті, що знали українську мову, переодяглися в український одяг і розійшлися Україною. Прикинувся один з ворогів хворим полоненим, удав, що захворів, упав на шлях, стогне...

Їхали тим шляхом люди, дивляться — людина помирає. Підійшли, водою холодною напоїли:

— Що сталося, сию?

— Помираю, люди добрі, гину! Не побачу своєї оселі, не вклонюся батькам, рідній хаті. З неволі утік... Ой, пече мені в грудях, дайте, люди, хоч краплю води, я заллю той вогонь пекельний!..

Пожаліли люди нещасного, утішають його та радять:

— Іди лісом, понад Дніпром, будеш Любаву питати... Вилікує вона тебе, знову будеш здоровий, побачиш своє рідне село, якщо не спалили його вороги.

¹ Хист — надзвичайний природний дар, талант

Повернувся ворог, розповів головному про Любаву. Наказав він схопити дівчину і привести її до нього. Налетіли вороги на село, де жила Любава, і схопили її.

— То це ти воїнів зцілюєш? — запитав головний.

— Я... — гордо відповіла дівчина.

— Слухай, чарівнице, що я тобі скажу. Віднині ти лікуватимеш мене, моїх воїнів. А не скорися моєму наказові, — скараю тебе!..

Підвела Любава голову, не було на її обличчі ні страху, ні відчаю:

— Не боюся я твоєї кари і лікувати вас не буду!..

Розлютилися вороги і вирішили Любаву стратити. Повели Любаву до глибокого озера. Ще ніхто не діставав його дна, ніхто не випливав з його холодних глибин. Любаві не страшно помирати, та жаль їй своїх людей — хто ж лікуватиме їх, хто від хвороб рятуватиме?

Вирвалася Любава з рук ворога, побігла по лісовій галявині, промовляючи до шовкової травиці, нахилиючись до барвистих квітів:

— Трави шовкові, квіти веселі, візьміть мою силу цілющу, лікуйте ви тепер людей наших... Прийде до вас поранений, прийде хворий, дайте своє листячко, нехай прикладе до рани і одужує, нехай бере знов до рук зброю і землю рідну боронить. Будете, квіточки, людям зір повертати, серця зціляти, від усіляких хвороб лікувати...

Наздогнали вороги дівчину, схопили, заламали білі руки, кинули Любаву в глибоке озеро.

Зраділи вороги, думали, що перемогу блискавичну одержать.

Та даремно раділи! Не пропав Любавин хист, передала вона його квітам і травам. І лікують цілющі трави людей, повертають їм утрачене здоров'я. І процвітає вільна Україна, завітчана квітами Любави

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

- А** байка
- Б** легенда
- В** оповідання

2. Про що розповідається у творі?

- А** про виникнення лікарських трав
- Б** про боротьбу Любави з ворогом
- В** про уміння Любави лікувати людей

3. Яким умінням наділила природа Любаву?

- А** захищати рідну землю
- Б** лікувати людей
- В** збирати лікарські трави

4. Які слова можна використати для характеристики Любави?

- А** хитра, милосердна, байдужа
- Б** чаклунка, цілителька, весела
- В** любить людей, допомагає їм, смілива, безстрашна

5. Як ворогам вдалося знайти Любаву?

- А** за допомогою обману
- Б** люди розповіли
- В** вистежили в лісі

6. Кому передала Любава своє вміння лікувати людей?

- А** людям
- Б** травам
- В** ворогам

7. Для чого вороги шукали Любаву? Запиши.

8. У чому виявилася відважність Любави? Запиши.

9. Знайди у творі речення зі словосполученням *цілющі трави* і прочитай його ще раз. Запиши, про що розповідається в цьому реченні.

10. Які елементи казковості, вимислу, фантазії присутні в цьому творі? Коротко наведи і запиши приклади, спираючись на текст.

11. Постав і запиши два запитання за змістом твору.

1. _____

2. _____

12. Запиши план до прочитаного твору.

Прочитай уважно текст.

За Юрієм Ярмишем

ЛЕТЮЧЕ ДЕРЕВО

Росло на нашій землі Рожеве Дерево, тягнулося до чистого неба і мріяло:

— У мене віти — мов крила. Та й на інших я не схоже. Бо рожеве. Ой, як набридло мені тут! Щодня ті ж самі берізки та ясени... Вітре-вітрило, чародію небесний, понеси мене в небо, кудись на край світу, тільки далі від нашого лісу!

— Це я мо-о-жу! — зашелестів Вітер. — А чи не жалкуватимеш потім?

— Вітроньку, — благало Дерево, — мені все одно, де жити, тільки б далі від нашого лісу!

— Гар-а-а-азд! — породився Вітер. — Трима-а-ай-ся! Він розігнався, ухопив Дерево за віти, висмикнув з корінням і поніс до хмар. А воно раділо:

— Як гарно! Хай усі знають: у якій землі захочу, там і пущу коріння!

І поніс Вітер Рожеве Дерево над озерами й морями, над горами й лісами. А коли зморився в дорозі, опустив його біля теплої річки — корінням у ямку. Дмунув, присипав вогкою землею:

— Рости на здоров'я!

Роздивилося Рожеве Дерево навкруг. Райдужні пташки літають, високі, без жодної гілочки дерева ростуть — тільки на верхівках велике, як лопухи, листя хитається. Прудкі руді звірята з довгими хвостами з дерева на дерево скачуть. Спека — аж трава у полудень жухне. І нічого схожого на рідний ліс. Ні білих берізок, ні ясенів, ні набридлого Соловейка.

Рожеве Дерево перезнайомилося з усіма сусідами та й стало далі рости.

Незабаром на Рожевому Дереві дозріли зернятка. Тепер воно чекало, коли навколо зашумлять дрібним листом рожеві парості — його маленькі діти. Та зернятка падали в розпечений ґрунт і всихали там. Жодної парості не з'явилося поруч...

Минав час. Рожеве Дерево почало забувати свій ліс. Але одного ранку воно побачило на своїй гілці сіренького Соловейка і жовтогарячу Іволгу!

Зраділо Дерево:

— І вам теж набридло серед берізок і кленів? Хочете тут оселитися?

— Ні, зовсім не набридло! — відповів Соловейко. — Просто в наших краях зараз холодно. Зима!

Наступного дня Рожеве Дерево знову спитало:

— Чому ви не співаєте, як оці райдужні пташки? Хіба вам тут не подобається?

— Ми співаємо тільки вдома, на рідній землі! — відказав Соловейко.

Пташки гостювали кілька місяців і стали збиратися в дорогу.

— Уже надходить весна! Тепло стане в нашому лісі! — раділи вони.

Дерево слухало пташок, а далі тихенько попросило:

— Я одне тут. — У його шелестінні Соловейко з Іволгою почули сум. — Діточок немає... Візьміть, будь ласка, мої зернятка — киньте їх у тому лісочку, на тій галявині, де я народилося...

Минав час. Тепер Рожеве Дерево все частіше згадувало рідні краї і нетерпляче чекало Соловейка й Іволгу:

— Ну, як там? Чи проклюнулися з моїх зерняток малі діти?

— Проклюнулися! Ростуть, зеленіють!

А одного дня до Дерева навідався Вітер:

— Як тобі в цих місцях?

— Хочу додому, на рідну землю... — зашелестіло Дерево. — Хай шумлять восени холодні зливи, хай лютує мороз узимку, — хочу до рідного лісу!

Вітер війнув крилами.

— Гарзд, спробую якимось тобі зарадити!

... Хмаринки плывуть у небесній блакиті. А на обрії Дерево Рожеве летить, рідну землю вітає.

Виконай завдання.

1. У якій зі збірок ти розмістиш цей твір?

- А у збірці казок
- Б у збірці байок
- В у збірці оповідань

2. Від чийого імені ведеться розповідь у творі?

- А від імені Вітру
- Б від імені автора
- В від імені Рожевого Дерева

3. Про що мріяло Рожеве Дерево?

- А про крила
- Б хотіло рости подалі від рідного лісу
- В хотіло дотягнутися до чистого неба

4. До кого воно звернулося за допомогою?

- А до Соловейка
- Б до Іволги
- В до Вітру

5. Визнач основну думку твору.

- А Любов до рідного краю.
- Б Любов до природи.
- В Любов до птахів.

Усі ДПА лише на erudyt.net

6. Як називається стародавня оповідь про виникнення світу, богів, фантастичних істот, людей, чудеса?

А оповідання

Б байка

В міф

7. Запиши, що і кого побачило Рожеве Дерево у далекій країні.

8. Яким птахам зраділо Рожеве Дерево у далекій країні?

Чому вони прилетіли в далекі краї?

Чому Соловейко й Іволга не співали?

9. З яким проханням звернулося Рожеве Дерево до Соловейка й Іволги?

10. Віднови послідовність пунктів плану відповідно до змісту твору. Простав цифри в порожні клітинки.

- Поніс Вітер Рожеве Дерево до хмар.
- Знайомство з новими сусідами.
- Мрії Рожевого Дерева на рідній землі.
- Жодне зернятко не проросло.
- Опустив Вітерець дерево біля теплої річки.
- Повернення на рідну землю.
- Зустріч із Соловейком й Іволгою.

11. Запиши назви двох українських народних казок, які ти читав (читала) на уроках літературного читання.

1. _____
2. _____

12. Поміркуй і запиши, чому Рожеве Дерево повернулося в рідний край.

Прочитай уважно текст.

За Миколою Магєрою

ЧУБЧИК

Жили собі шпаки. Батько і мати маленьким їсти носили, співати по-шпачиному навчали. Злагода і мир панували у шпаківні.

Якось шпачиха придивилася до своїх діточок і помітила в найменшенького невеликий чубчик. Дуже здивувалися цьому пташки, бо чубаті шпаки — дивина. Тож і назвали його Чубчиком. А Чубчик відтоді так запишався, що почав із зневагою ставитися до своїх братиків і сестричок.

Одного ранку Чубчик почув спів соловейків, які витьохували в саду. І так йому сподобався той спів!

— Мамо, я хочу соловейком стати, — сказав Чубчик.

— Соловейком, сину, треба народитися, — пояснила шпачиха.

— А я хочу! — наполягав Чубчик. — Хочу навчитися так гарно співати, як солов'ї!

— Ти навчися спочатку свистіти по-шпачиному, — промовила шпачиха.

— Набрид мені ваш свист! — гукнув Чубчик на весь сад. — Не хочу довіку вас чути!

— Сину, хіба так можна про свій рід казати? — злякано просвистіла шпачиха.

— Не хочу такого роду! — кричав шпачок. — Вас і люди не слухають так, як соловейків.

— Що ти говориш, сину, — промовила зі сльозами на очах мати. — Ранньою весною прилітаємо ми, коли снігу ще багато на полях і в лісах. Як радіють діти і дорослі, коли почують наш свист. Люди кажуть, що на крилах ми їм весну несемо. Хіба цим не треба пишатися? Хіба наш спів гірший, ніж в інших птахів?

Довго шпачиха навчала розуму вередливого сина. Та Чубчик її не слухав. Змахнув крильми — і подався в садок до соловейків. Знайшов там найстаршого Солов'я, який сидів на гілці бузини.

— Соловейку, навчи мене співати по-своєму,

Соловейко здивовано глянув на Чубчика й запитав:

— Чого це тобі раптом захотілося по-солов'їному співати?

— Бо набридли мені шпаки з їхнім свистом, — відповів Чубчик. — Мені до вподоби солов'їна пісня, якою ваш рід людей звеселяє.

— Ще не чув, щоб пташки цуралися свого роду, — поважно промовив Соловейко. Бо споконвіку так ведеться, що синиця співає по-синиччиному, шпак співає по-шпачиному, а соловей — по-солов'їному. Але коли тобі так захотілося навчитися співати по-нашому, то зоставайся.

Усю весну навчався в Соловейка Чубчик та нічого в нього не виходило. Він розучився свистіти по-шпачиному і не навчився співати по-солов'їному. Тільки й того, що запам'ятав «твох-твох-твох».

Потім Чубчик усе літо вчився в інших птахів. У Синиці, у Ворони і в Горобців. Та вивчив лише «цінь-цінь», «кра-кра», «жив-жив».

Шпачкові здалося, що тепер він найрозумніший серед птахів.

Якось Чубчик побачив на ясені силу-силенну шпаків. Вони висвистували один краще одного, бо прощалися з рідним краєм до наступної весни. Збиралися у вирій.

Прилетів до них і Чубчик. Він гордо глянув на батька й матір, братів і сестер, сів на самісінький вершечок осокора і заверещав:

— Фіють-фіють, кра-кра-кра, тьох-тьох-тьох, жив-жив, цінь-цінь, жив-жив, кра!

Шпаки принішкли, слухаючи Чубчика. А коли той утомився верещати, птахи так зареготали, що аж затремтіли дерева. Соловей сміявся, аж за боки брався. У синиць від реготу аж сльози виступили на очах, а горобці так похрипли, що не могли й слова вимовити. Чубчик з сорому ледь не звалився з осокара. Присоромлений, осміяний, він повернувся додому.

— Що будемо робити, сину? — запитали батьки.

— Буду слухати вас.

— Хоч і пізно, сину, але добре, що за розум нарешті берешся.

Виконай завдання.

1. У якій зі збірок ти розмістиш цей твір?

- А у збірці казок про тварин
- Б у збірці оповідань про тварин
- В у збірці оповідань про природу

2. Від чийого імені ведеться розповідь у творі?

- А від імені Чубчика
- Б від імені Соловейка
- В від імені автора

3. Що засуджується у творі?

- А зарозумілість, надмірно висока думка про себе
- Б зневажливе ставлення до своєї рідної мови
- В зневажливе ставлення до інших

4. Визнач основну думку твору.

- А Любов до рідного краю.
- Б Любов до батьків.
- В Любов до рідної мови.

5. Хто є головним героєм твору?

- А Соловейко
- Б шпачок Чубчик
- В шпачиха

6. Як називається короткий, найчастіше віршований, твір повчального змісту?

- А казка
- Б вірш
- В байка

7. Поєднай вислів і його тлумачення.

злагода панувала у шпаківні	☐	☐	не шанувати свою сім'ю
ставитися зі зневагою	☐	☐	дуже багато
цуратися свого роду	☐	☐	не поважати
сила-силенна шпаків	☐	☐	сім'я жила дружно

8. Запиши, упродовж якого часу тривали події, описані у творі.

9. Прочитай вислови і запиши, кого з героїв твору стосуються ці слова.

реготали так, що аж затремтіли дерева — _____

у них від реготу аж сльози виступили на очах — _____

так сміявся, аж за боки брався — _____

від сміху так похрипли, що не могли й слова вимовити — _____

10. Віднови послідовність подій у творі. Простав цифри в порожні клітинки.

- Чубчик покидає свою родину.
- Навчання в інших птахів.
- Навчання у Солов'я.
- Дружна сім'я шпаків.
- Шпачиний спів — рідний спів.
- Ганебний виступ Чубчика перед птахами.

11. Запиши назви двох літературних казок, які ти читав (читала) на уроках літературного читання, та їхніх авторів.

1. _____

2. _____

12. Запиши, як ставився молоденький шпачок до рідної пісні.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА 8

Варіант 1

Прочитай уважно текст.

За Всеволодом Нестайком

ЧИ РОБЛЯТЬ ТАК ДРУЗИ?

— Що? Не вилізу?! Хоч зараз! — Мишко рвучко повернувся і рішуче попрямував до пожежної драбини.

— Мишко, не вигадуй! — намагався зупинити його Ігор. — Звісно, вилізеш. Та кому це треба?

Мишко не звертав на його слова ніякої уваги.

Будинок, у якому жили Мишко, Толя, Ігор і Женя, був шестиповерховий, старовинний. З подвір'я по глухій стіні тяглася вгору пожежна драбина. Вона складалася з товстих залізних скоб, вбитих у стіну, і здалеку нагадувала велетенського смугастого змія. Перша скоба була досить високо від землі, і дотягтися до неї Мишко не міг.

— Підсади! — крикнув він Толя, що був найвищий за всіх хлопців у дворі.

— Може, не треба? — невпевнено промовив Толя. — Справді, чого лізти? Хай Женька спочатку сама спробує, а тоді буде під'юджувати¹.

— Підсади, — огризнувся Мишко.

Толя знизав плечима й підсадив його. Мишко схопився за скобу, засовав ногами по стіні, підтягнувся і поліз. Діти, затамувавши подих, мовчки дивилися на нього.

Мишко ліз обережно, повільно. Коли він доліз до третього поверху, нога раптом сковзнула, зірвалася і... Мишко повис на руках.

Усі завмерли. Женя злякано закричала:

— Мишко, злазь! Я тепер вірю! Не треба, злазь!

Але Мишко вже намацав ногами скобу й поліз далі.

На рівні четвертого поверху він зупинився перепочити. Випадково глянув униз, і... Мишкові стало так страшно, що

¹ Під'юджувати — підбурювати.

він ледь не випустив з рук скобу. Хлопець судорожно зціпив пальці й застиг. «Зараз упаду...» — подумав із жахом.

Минула хвилина. Унизу напружено мовчали. У Мишка вже й на думці не було лізти далі... Та хіба можна спуститися? На посміх!..

«Що робити? Що робити?» — стукотіло в голові.

І раптом почувся спокійний, хрипливатий голос:

— Та-ак! І далеко це ви, юначе, зібралися? Ану зараз же злазь!

На ганку стояв Михайло Петрович.

Толя, Ігор і Женя так і присіли від несподіванки, вони не знали, куди подітися. А Мишко полегшено зітхнув і обережно почав спускатися.

Наближаючись до землі, він уже вдавав, що злазить неохоче.

Коли сплигнув на землю, ноги в нього підігнулися, і хлопець присів.

— Ех!.. Пе.. перешкодили... — пробелькотів Мишко. Він був блідий, губи тремтіли.

— І чого ти поліз туди? — спитав Михайло Петрович.

Мишко мовчав. Тоді Женя, бліда й перелякана не менше, ніж Мишко, затинаючись, розповіла, як це сталося. Зайшла мова про хоробрість, Мишко розпалився й почав хвалитися, що він нічого не боїться, а вона взяла і сказала, що він просто базікало, а якщо ні, то хай залізе по цій драбині на дах; вона й не думала, що він справді полізе...

— Хоробрість! — промовив Михайло Петрович. — Яка це хоробрість! Безглуздо ризикувати¹ — це дуроці, а не хоробрість!.. Інша справа — коли необхідно, коли від цього залежить чиєсь життя або щось дуже важливе. А так... Ну яка користь з того, якби ти розбився? Яка? І ви теж... розумники! Пустили його! Теж мені друзі!

Діти пригнічено мовчали.

¹ Безглуздо ризикувати — недоцільно, нерозумно ризикувати.

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

- А** казка
- Б** байка
- В** оповідання

2. Від чийого імені ведеться розповідь у творі?

- А** від імені автора
- Б** від імені Жені
- В** від імені Мишка

3. Де відбувалися події, описані у творі?

- А** у шестиповерховому будинку
- Б** на подвір'ї
- В** на четвертому поверсі будинку

4. Чому Мишко поліз по пожежній драбині?

- А** злякався, що його покарає Михайло Петрович
- Б** хотів врятувати чиєсь життя
- В** хотів довести, що нічого не боїться

5. Хто примусив Мишка спуститися?

- А** Ігор
- Б** Толя
- В** Михайло Петрович

6. Визнач основну думку твору.

- А** Сміливий завжди перемагає.
- Б** До хоробрості треба й розум.
- В** Коли лякаєш — сам не бійся.

7. Запиши дійових осіб твору.

8. Підкресли в тексті речення, у якому описано пожежну драбину.

Усі ДПА лише на erudyt.net

9. Прочитай речення.

Він ледь не випустив з рук скобу. Хлопець судорожно зціпив пальці й застиг.

Запиши, кого з дійових осіб стосуються ці слова.

На який стан персонажа вони вказують? Запиши.

10. Чому хлопець не хотів спускатися, коли йому стало страшно? Запиши.

11. Запиши назви двох оповідань, які ти читав (читала) на уроках літературного читання, та їхніх авторів.

1. _____

2. _____

12. Чи можна Толю, Ігоря й Женю назвати справжніми друзями Мишка? Запиши.

Що повинні були зробити справжні друзі? Запиши.

Прочитай уважно текст.

Анатолій Григорук

ГРА В ШАШКИ

У Києві, в одному з наймальовничіших куточків, що зветься Русанівкою, жила дівчинка Уля.

Щоранку по сніданні Уля із своєю бабусею виходили на прогулянку подихати свіжим повітрям, чи, як жартувала бабуся, «нагуляти дівочі рум'янці». Вони бродили над порослим вербами каналом, уголос читали на лавочці казки, а подеколи брали на човнярській станції човна й залюбки каталися між галасливих табунців чайок і диких качок.

Одного разу, вертаючись додому, Уля побачила біля свого під'їзду незнайомого хлопчика. Він сидів у легенькому, на велосипедних колесах візку, під парусовим шатриком від сонця, а на колінах у нього лежала груба, з барвистою обкладинкою книжка. Проте хлопчик зовсім не збирався гортати її. Він був якийсь примарнілий на личку, сумний і до всього байдужий.

— Ти що, наш сусід? — підступила до хлопчика Уля. — Досі я тебе тут не бачила.

— Ми переїхали сюди два дні тому, — дещо насторожено й наче знехотя відповів хлопчик.

— А чого ти не йдеш погуляти над каналом? Там така краса! Й мало не до самісінького неба б'ють водограї.

Хлопчик мить помовчав, а тоді ледве чутно прошепотів:

— Мені не можна. В мене хворі ноги.

Уля зрозуміла, що повелася не зовсім тактовно. В душі їй зворухнулося гостре співчуття до хлопчика. Щоб хоч якось загладити свою необачність, вона легенько доторкнулася до його руки й запитала:

— А хочеш, пограємо в шашки?

— Я б з радістю, — сказав хлопчик. — Та гравець з мене нікудишній.

— О, не бійся, я теж не гресмейстер, — усміхнулася Уля.

Коли бабуся принесла їм шашки, Уля спритно розставила їх на дошці й великодушно запропонувала:

— Нехай твої будуть білі. За ними — перший хід. А це хоч і маленький, але шанс перемогти.

Уля навчилася грати в шашки півроку тому й так натренувалася, що інколи навіть вигравала в самого тата. Однак зараз вона вирішила, що навмисне програє хлопчикові й, може, хоч трохи розважить його. Тим часом хлопчик виявив наполегливий характер. Він чинив завзятий опір, і Уля поступово так захопилася грою, що геть забула про свій намір.

— О, який ти хитрик! — щоразу, роблячи свій хід, промовляла вона й раптом вибудувала таку мудру комбінацію, що хлопчик втратив аж три свої шашки, а її, Улину, пропустив у дамки. Тепер у нього не було вже ніякісінької надії на рятунок, і він, ніяково усміхнувшись, звів догори руки на ознаку того, що здається. Уля спам'яталася, та було пізно. Аби втішити хлопчика, вона сказала:

— Мій тато в таких випадках любить повторювати: «За одного битого двох небитих дають». Ти не засмучуйся. Ми тепер щодня з тобою гратимемо, й ти обов'язково натренуєшся. А зараз можна я тебе трохи покатаю?

Не чекаючи згоди, вона зрушила з місця візок і прудко покотила його по асфальтовій доріжці. Весело мигтіли в колесах блискучі шпиці. Лопотів на вітрі парусовий шатрик. А якийсь рудий проворний горобець стрибав позаду них і голосно, мало не на всю Русанівку, цвірінькав, ніби просився до їхнього товариства.

Виконай завдання.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

- А оповідання
- Б легенда
- В казка

2. Від чийого імені ведеться розповідь у творі?

- А від імені бабусі
- Б від імені Улі
- В від імені автора

3. Де відбувалась подія, описана у творі?

- А у Києві біля водограю
- Б на подвір'ї біля будинку
- В на човнярській станції

4. Чому хлопчик не прогулювався над каналом?

- А йому не дозволяли йти на прогулянку
- Б у нього не було бажання йти на прогулянку
- В він не міг, бо мав хворі ноги

5. Хто запропонував пограти в шашки?

- А тато
- Б Уля
- В бабуся

6. Визнач основну тему твору. Твір про

- А уважне ставлення до незнайомої хворої людини
- Б красу мальовничого куточка Києва
- В захоплюючу гру в шашки

7. Запиши дійових осіб твору.

8. Підкресли в тексті речення, у якому розповідається, де жила Уля.

Усі ДПА лише на erudyt.net

9. Прочитай речення.

Він був якийсь примарнілий на личку, сумний і до всього байдужий.

Запиши, кого з дійових осіб стосуються ці слова.

На який стан персонажа вони вказують? Запиши.

10. Які риси характеру виявила Уля? Запиши.

11. Запиши назви двох віршів, які ти читав (читала) на уроках літературного читання, та їхніх авторів.

1. -----

2. -----

12. Які вчинки Улі засвідчують, що вона відчула глибоке співчуття до хворого хлопчика? Запиши.